

Sygn. akt VII U 649/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2018 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Włodzimierz Czechowicz	
Protokolant: Paulina Filipkowska	

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 stycznia 2018 roku w Warszawie

sprawy Z. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę z warunków szczególnych

na skutek odwołania Z. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 30 marca 2017 roku znak (...)

1. **zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 30 marca 2017 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu Z. C. prawo do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych od dnia 1 lutego 2017 roku;**
2. **oddala odwołanie w pozostałym zakresie;**
3. **nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji;**
4. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz ubezpieczonego Z. C. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

UZASADNIENIE

Z. C. w dniu 4 maja 2017 r. złożył odwołanie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do Sądu Okręgowego

Warszawa-Praga w Warszawie od decyzji z dnia 30 marca 2017 r., znak: (...). Odwołujący wniósł o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych oraz o zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresów zatrudnienia w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 kwietnia 1971 r. do dnia

28 kwietnia 1974 r. oraz od dnia 2 maja 1974 r. do dnia 30 grudnia 1974 r. Odwołujący podniósł, że organ rentowy nie uznał wymienionego spornego okresu jako pracy w gospodarstwie rolnym oraz jako zatrudnienia w Kółku Rolniczym w N. i Kółku Rolniczym w R. (k. 2-5 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego odrzucenie na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c., ponieważ o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa została już prawomocnie osądzona. W ocenie organu rentowego zostały spełnione przesłanki warunkujące odrzucenie odwołania, ponieważ w sprawie nie zostały złożone żadne nowe dowody ponad te, którymi dysponował już Sąd w sprawie o sygn. akt VII U 2333/14 (k. 7-8 a. s.).

Organ rentowy po otrzymaniu pisma procesowego pełnomocnika odwołującego się z dnia 23 czerwca 2017 roku w piśmie procesowym z dnia 7 sierpnia oraz 5 października 2017 roku zmodyfikował stanowisko w sprawie i wniósł o oddalenie odwołania (k. 28 i 34 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. C. w dniu 13 lutego 2017 r. złożył powtórny wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych (k. 1-3 a. e., tom II).

Zgodnie z poświadczeniem wydanym przez Urząd Gminy w N., odwołujący był zameldowany na pobyt stały w domu nr (...) w Ł. w gminie N. od dnia 30 maja 1954 r. do dnia 4 stycznia 1982 r. (k. 5 a. e., tom II).

Na podstawie karty przebiegu zatrudnienia, organ rentowy nie zaliczył odwołującemu okresów pracy od dnia 1 kwietnia 1971 r. do dnia 28 kwietnia 1974 r. oraz od dnia 2 maja 1974 r. do dnia 30 grudnia 1974 r. w Kółkach Rolniczych do ogólnego stażu pracy (k. 24 a. e., tom II).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w oparciu o własne ustalenia wydał zaskarżoną decyzję z dnia 30 marca 2017 r., znak: (...), odmawiając Z. C. prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych. Organ wskazał, że odwołujący nie udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych liczonych na dzień 1 stycznia 1999 r., a jedynie 24 lata, 2 miesiące i 2 dni, w tym 16 lat i 10 miesięcy okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie uwzględnił odwołującemu okresów jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 kwietnia 1971 r. do dnia 28 kwietnia 1974 r. oraz od dnia 2 maja 1974 r. do dnia 30 grudnia 1974 r., gdyż z oświadczenia z dnia 24 lipca 1995 r. wynika, że był on wtedy zatrudniony jako traktorzysta w Kółkach Rolniczych w R. i w N.. Organ rentowy jednocześnie stwierdził, że dla potrzeb ustalenia uprawnień do emerytury uwzględnia się tylko te okresy rolne, które nie zbiegają się w czasie z okresami składkowymi i nieskładkowymi, zatem nie można ich zaliczyć jako okresów uzupełniających (k. 25 a. e., tom II).

Zgodnie z wpisem zawartym w książeczce wojskowej, odwołujący nie odbywał zasadniczej służby wojskowej, ponieważ był uznany za jedynego żywiciela rodziny (k. 6 książeczki wojskowej – k. 51 a. s.).

Odwołujący miał trzy siostry, które wyszły za mąż i wyjechały do pracy do W.. Ojciec odwołującego był schorowany. Odwołujący po ukończeniu siedmiu klas szkoły podstawowej rozpoczął pracę w gospodarstwie rolnym rodziców. Odwołujący nie poszedł do wojska, ponieważ był jedynym żywicielem rodziny. Odwołujący w ramach wykonywania swoich obowiązków na roli pracował przy żniwach, gdzie kosił ręcznie, stawiał stogi, wiązał snopki, rąbał drzewa, orał, bronował i sadił buraki. W gospodarstwie rolnym nie było maszyn i wszystko trzeba było robić za pomocą rąk. Do obróbki służył tylko pług i sprzężynówka. W zimie odwołujący karmił i poił zwierzęta: świnię, krowy, gęsi, kaczki.

Odwołujący pracował po 10 godzin dziennie, od rana do nocy (zeznania świadków R. S., E. T., Z. C., J. S. i przesłuchanie odwołującego – k. 39 i 46-48 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych odwołującego, a także na podstawie wiarygodnych zeznań świadków R. S., E. T., Z. C., J. S. oraz przesłuchania w charakterze strony odwołującego.

Zdaniem Sądu dokumenty w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe odwołującego nie były kwestionowane przez strony w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za stanowiące podstawę ustaleń faktycznych w sprawie. Przesłuchani w sprawie świadkowie zeznali zgodnie, na czym dokładnie polegała praca odwołującego w gospodarstwie rolnym jego rodziców. Świadkowie potwierdzili, że odwołujący przez cały rok pomagał w pracy na roli. Taka sytuacja trwała do czasu podjęcia przez niego zatrudnienia. Świadkowie wymienili również, jakie prace odwołujący wykonywał w gospodarstwie rolnym. Świadkowie wskazali ponadto, że z uwagi na fakt, iż w gospodarstwie nie pracowały jego siostry ani schorowany ojciec, nie byłoby możliwe prawidłowe funkcjonowanie gospodarstwa rolnego rodziców bez istotnego wkładu pracy Z. C..

Sąd uznał za wiarygodne również zeznania odwołującego, albowiem są one spójne, logiczne oraz zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego w zakresie wykonywania przez niego pracy

w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 kwietnia 1971 r. do dnia 28 kwietnia 1974 r. oraz od dnia 2 maja 1974 r. do dnia 30 grudnia 1974 r. w wymiarze co najmniej czterech godzin dziennie. Odwołujący w bardzo szczegółowy sposób wymienił czynności, jakie wykonywał w gospodarstwie w spornych okresach czasu. Jego zeznania były spójne wewnątrz, a nadto korespondowały z zeznaniami wszystkich przesłuchanych w sprawie świadków, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne w całości i w jakiegokolwiek części.

W związku z tym w ocenie Sądu zgromadzony materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie Z. C. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie. Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie uprawnienia odwołującego się do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych.

Jak wynika z przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383) zwanej dalej „ustawą” ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Przepis art. 184 ust. 2 ustawy stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Szczegółowe warunki przyznania prawa do wcześniejszej emerytury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) zwanego dalej „rozporządzeniem”, które zachowuje moc obowiązującą również pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W niniejszej sprawie bezspornym pozostawało, że odwołujący ukończył w dniu 27 maja 2014 r. 60 lat oraz, że na etapie postępowania wyjaśniającego udowodnił staż pracy w wymiarze 24 lat, 2 miesięcy i 2 dni, w tym staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 16 lat i 10 miesięcy. Organ rentowy nie uwzględnił do ogólnego stażu okresu odwołującego się jego pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 kwietnia 1971 r. do dnia 28 kwietnia 1974 r. oraz od dnia 2 maja 1974 r. do dnia 30 grudnia 1974 r.

W myśl art. 10 ust. 1 ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki;
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia;
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala na przyjęcie, że odwołujący pracował w gospodarstwie rolnym rodziców stale, w wymiarze co najmniej czterech godzin dziennie od dnia 1 kwietnia 1971 r. do dnia 28 kwietnia 1974 r. oraz od dnia 2 maja 1974 r. do dnia 30 grudnia 1974 r., a więc w okresach wystarczających do uzupełnienia wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Sąd zważył, że w tych latach odwołujący nie chodził do szkoły, gdyż ukończył jedynie siedem klas szkoły podstawowej oraz nie odbywał służby wojskowej. Ponadto świadkowie zeznali, że odwołujący pomagał w gospodarstwie rolnym rodziców, przy czym pracę tę świadczył co najmniej cztery godziny dziennie. Z uwagi na powierzchnię gospodarstwa oraz bardzo niski stopień mechanizacji, konieczne było wykonywanie pracy przez odwołującego co najmniej w takim właśnie wymiarze czasu. Nie ulega przy tym wątpliwości, że odwołujący wykonywał stałą pracę o istotnym znaczeniu dla prowadzonego gospodarstwa rolnego. Całokształt zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje jednoznacznie, że praca odwołującego była niezbędną dla prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa.

Sąd Okręgowy zważył po nadto, że organ rentowy w sposób błędny w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wskazał, że odwołujący nie mógł w spornych okresach pracować w gospodarstwie rolnym rodziców, gdyż był on zatrudniony jako traktorzysta

w Kółkach Rolniczych w R. i N.. Następnie organ rentowy wskazał, że w wyniku postępowania w 2014 r. nie udało się potwierdzić wykonywania pracy przez odwołującego w tychże okresach, czym sam sobie zaprzeczył. Uzasadnienie organu rentowego pozostaje w wewnętrznej sprzeczności i nie jest

spójne, gdyż również w karcie przebiegu zatrudnienia nie zaliczono odwołującemu do ogólnego stażu okresów jego zatrudnienia w Kółkach Rolniczych, które pokrywają się ze spornymi okresami pracy w gospodarstwie rolnym. Zatem nie doszło do zbiegu w czasie okresów rolnych z okresami składkowymi i nieskładkowymi. W związku z tym Sąd uwzględnił okresy sporne ujęte w zaskarżonej decyzji jako okres uzupełniający do ogólnego stażu pracy odwołującego, czym została spełniona ostatnia przesłanka warunkująca przyznania prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych. Uznanie spornego okresu pracy odwołującego się w gospodarstwie rolnym rodziców jako okresu uzupełniającego ogólny staż ubezpieczeniowy spowodowało uzupełnienie okresu 24 lat, 2 miesięcy i 2 do wymaganych 25 lat (k- 83 akt rentowych). Organ rentowy nie kwestionował bowiem spełnienia pozostałych ustawowych przesłanek wynikających z cytowanych wyżej przepisów, w tym 16 lat, 10 miesięcy pracy w warunkach szczególnych wskazanych w decyzji z dnia 30 marca 2017 roku.

Zgodnie z przepisem art. 129 ust. 1 ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2. W niniejszej sprawie Sąd przyznał prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 lutego 2017 r., gdyż odwołujący w dniu 13 lutego 2017 r. złożył stosowny wniosek do organu rentowego.

Wobec wniosku odwołującego o przyznanie mu prawa do świadczenia od dnia 28 maja 2014 r., Sąd w punkcie 2 wyroku oddalił odwołanie w pozostałym zakresie. Sąd zważył, że sprawa zainicjowana wnioskiem odwołującego z dnia 5 maja 2014 r., została osądzona prawomocnym wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie VII U 2333/14. Dopiero na skutek przeprowadzenia niniejszego postępowania, możliwe było przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych od pierwszego dnia lutego 2017 roku.

Jednocześnie w punkcie 3 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia, w oparciu o przepis art. 118 ust. 1a ustawy. Ustalenie, że odwołujący spełnił warunek wymaganych 25 lat ogólnego stażu pracy wymagało przeprowadzenia sądowego postępowania dowodowego, w tym dopuszczenia dowodu z zeznań świadków i przesłuchania odwołującego. Organ rentowy nie ma tych możliwości dowodowych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż ograniczony jest środkami dowodowymi wymienionymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r., Nr 237, poz. 1412).

Zgodnie z art. 118 ust. 1a ustawy, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy przy wydaniu orzeczenia stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Działając zaś na podstawie powołanego przepisu, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, powodującej opóźnienie w wypłacie świadczenia, gdyż dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń mających wpływ na prawo odwołującego się do wnioskowanego świadczenia.

Stosownie do wyniku postępowania, Sąd na podstawie art. 98 k.p.c. zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwołującego kwotę 180,00 złotych. Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).

SSO Włodzimierz Czechowicz

Zarządzenie: (...)

(...)